

ကမ္ဘာ့လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုဆိုင်ရာ အထိမ်းအမှတ်နေ့အခမ်းအနားတွင်
ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြင့်ထွေး ပြောကြားခဲ့သည့်မိန့်ခွန်းကောက်နုတ်ချက်

Kempinski Hotel ၊ နေပြည်တော်။

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ (၁၇)ရက်

- ကမ္ဘာ့လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုဆိုင်ရာ အထိမ်းအမှတ်နေ့နဲ့ပတ်သက်ပြီး patient safety နှင့် population safety ဆိုပြီးရှိပါတယ်။ Population safety ကို ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနနှင့် အစားအသောက်နှင့်ဆေးဝါးကွပ်ကဲရေးဦးစီးဌာန(FDA) မှ အဓိကတာဝန်ယူလျက်ရှိပြီး patient safety နှင့်ပတ်သက်ပြီး ကုသရေးဦးစီးဌာနလက်အောက်ရှိ ဆေးရုံများမှဝန်ထမ်းများ၊ FDA တို့ အပြင် ပြည်သူများမှလည်း တာဝန်ရှိပါတယ်။
- လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှု (patient safety) ရဲ့ အရေးပါမှုကို သိသာထင်ရှားစေရန်အတွက် (၇၂)ကြိမ်မြောက် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးညီလာခံမှာ လူနာများ ဘေးကင်းလုံခြုံမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး ကမ္ဘာတစ်ဝန်းမှာ ဆောင်ရွက်ရမှာများကို Global Action on Patient Safety အမည်နဲ့ အတည်ပြုသန့်ဌာနကြေညာချက် (WHA 72.6) ထုတ်ပြန်ပြီး နှစ်စဉ် စက်တင်ဘာလ (၁၇)ရက် နေ့ကို ကမ္ဘာ့လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုဆိုင်ရာ အထိမ်းအမှတ်နေ့ (World Patient Safety Day) အဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ပါတယ်။
- မြန်မာနိုင်ငံမှာ ကမ္ဘာ့လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုဆိုင်ရာ အထိမ်းအမှတ်နေ့ကို အခြားကမ္ဘာနိုင်ငံ များနည်းတူ ဒီနှစ်ကစတင်ပြီး ပထမဆုံးအကြိမ် ကျင်းပခြင်းဖြစ်ပါတယ်။
- ဒီနှစ်ရဲ့ဆောင်ပုဒ်ဟာ "Patient Safety : a global health priority" "လူနာဘေးကင်းလုံခြုံရေး အားလုံးအလေးထားဦးစားပေး" ဖြစ်ပြီး၊ ကြွေးကြော်သံအနေဖြင့် "Speak Up for Patient Safety" "လူနာဘေးကင်းလုံခြုံရေး ပိုမိုအလေးထားပြောကြားပေး" ဖြစ်ပါတယ်။
- လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုဆိုင်ရာ သဘောတရားနှင့် လုပ်ငန်းနယ်ပယ်များဟာ ကြီးမားကျယ်ပြန့်ပြီး လူနာရဲ့ရောဂါရာဇဝင် မေးမြန်းစစ်ဆေးစမ်းသပ်ပြီး ကုသခြင်းမှ ရောဂါသက်သာပျောက်ကင်းကာ ဆေးရုံမှဆင်းပြီး ပြန်လည်သန်စွမ်းရေးအထိ လုပ်ငန်းအဆင့်တိုင်းမှာ ဘေးကင်းလုံခြုံစေရေး ဆောင်ရွက်ရခြင်းဖြစ်ပါတယ်။
- လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုဆိုင်ရာလုပ်ငန်းနယ်ပယ်များမှာ -
 - medication safety

- surgical safety
- infection control
- sepsis management
- diagnostic safety
- blood safety
- imaging safety
- safe diagnosis and management
- radiation safety and error
- anesthesia and operation safety

စသဖြင့် လုပ်ငန်းနယ်ပယ်များစွာပါဝင်နေပါတယ်။ အဲဒီလုပ်ငန်းနယ်ပယ်အားလုံးမှာ ဘေးကင်းလုံခြုံမှုရရှိစေရေးအတွက် အဖွဲ့ငယ်များဖွဲ့ကာ လေ့လာစောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုပြီး ပြုပြင်ဆောင်ရွက်သွားကြမှာဖြစ်ပါတယ်။

- လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများ အောင်မြင်ရန်အတွက် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးသူများမှာ တာဝန်ရှိရုံသာမက ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုခံယူသူ လူနာများကိုယ်တိုင်လည်း ဆေးဝါးများကို ညွှန်ကြားသည့်အကြိမ်ရေနှင့် ပမာဏအတိုင်း ပုံမှန်သောက်သုံးမှု၊ ချိန်းဆိုတဲ့ နေ့ရက်များအတိုင်းပြသမှု စတာတွေကို လိုက်နာလုပ်ဆောင်ကြမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ကမ္ဘာတစ်ဝန်းမှာ ဆေးပညာဘာသာရပ်များ ပိုမိုတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာမှု၊ ဆေးပစ္စည်းကိရိယာများ ပိုမိုတိုးတက်လာတာနဲ့အမျှ ရောဂါရှာဖွေစမ်းသပ်ခြင်းနှင့် ကုသရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာမှာ လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှု (patient safety) လုပ်ငန်းများဟာ ပိုမိုအရေးကြီးလာပါတယ်။
- ဘေးကင်းလုံခြုံမှု အားနည်းချက်ရှိတဲ့ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုများကြောင့် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းမှာ နှစ်စဉ်နောက်ဆက်တွဲပြဿနာများ၊ မသန်မစွမ်းဖြစ်မှုများနှင့် သေဆုံးမှုများ ဖြစ်ပွားလျက်ရှိပါတယ်။
- ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ရဲ့ ခန့်မှန်းချက်အရ နှစ်စဉ်လူနာ (၁၃၄)သန်းခန့်ဟာ မဖြစ်သင့်သော ဖြစ်ရပ်များ (adverse event) များနှင့် အန္တရာယ်ရှိတဲ့ဖြစ်ရပ်များဖြစ်ပေါ်နေပါတယ်။ လူနာ (၂.၆) သန်းခန့်ဟာ ဆေးကုသမှုဖြစ်စဉ်တစ်လျှောက် တစ်ခုခုမှားယွင်းမှုများကြောင့် နှစ်စဉ်သေဆုံး

နေရပါတယ်။ ရောဂါအဖြေရှာဖွေဖော်ထုတ်မှု မှားယွင်းခြင်းဟာလည်း အကြောင်းတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။

- ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှာ ကျွန်တော်တက်ရောက်ခဲ့တဲ့ ဂျပန်နိုင်ငံ၊ တိုကျိုမြို့မှာ ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးအဆင့်နှီးနှောဖလှယ်ပွဲကြီးမှာ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအရည်အသွေးမြင့်မားတိုးတက်ရေးနှင့် လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုကိစ္စရပ်များရဲ့ အရေးကြီးမှုကို ဖော်ထုတ်ဆွေးနွေးခဲ့ပါတယ်။
- အဲဒီအစည်းအဝေးပွဲမှာ နိုင်ငံအချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမယ်၊ အတွေ့အကြုံ ဖလှယ်ရမယ်၊ မိမိတို့သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများမှာ မူဝါဒနှင့်စီမံချက်များချမှတ်ပြီး လုပ်ဆောင်ရမယ် စတဲ့ အချက်များပါဝင်တဲ့ Tokyo Declaration on Patient Safety ဖြင့် ထုတ်ပြန်ကြေငြာခဲ့ပါတယ်။
- လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများရဲ့ အရေးကြီးမှုနှင့် အတိမ်အနက်ကို ကုသမှုပညာရှင်များသာမက ဆေးရုံအုပ်ကြီးများနှင့် ဆေးရုံစီမံခန့်ခွဲသူများကပါ သိရှိနားလည်ဆောင်ရွက်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ဆေးရုံများ၊ လူနာဆောင်များမှာ လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များနှင့် သင်ခန်းစာအတွေ့အကြုံများကို မကြာမကြာ ဆွေးနွေးပြောကြားခြင်းကို ပြုလုပ်ကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ဆောင်ရွက်ရာမှာ ချို့ယွင်းမှုပြစ်ချက်ရှာခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ ပိုမိုကောင်းမွန်စေရေး ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဦးတည်ပြီး အပြုသဘောဆွေးနွေး လုပ်ဆောင်ကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုလုပ်ငန်းများကို ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ရဲ့ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ် (General programme of work) (၂၀၁၉-၂၀၂၃) မှာလည်း အလေးပေး ထည့်သွင်းထားရှိပါတယ်။
- လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုမရှိပါက -
 - ဆေးရုံတက်ရောက်ကုသရသော ကာလကြာရှည်ခြင်း (prolonged hospital stay)၊
 - မလိုလားအပ်သော နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးနှင့် ရောဂါပိုးများဝင်ရောက် ကူးစက်ခြင်း (unwanted complications and infection)၊
 - ငွေကုန်ကြေးကျများပြားခြင်းနှင့်
 - မလိုအပ်ဘဲ ဓာတ်ခွဲစစ်ဆေး စမ်းသပ်ရမှုများ၊ ဓာတ်မှန်ရိုက်မှုများပြုလုပ်ရခြင်းတို့ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

- ရောဂါရှာဖွေစမ်းသပ်မှုနှင့် ကုသမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များမှာ ဖြစ်ပေါ်နိုင်တဲ့ ဘေးထွက်ဆိုးကျိုး အန္တရာယ်များ၊ ဆေးဝါးများရဲ့ ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများကို လူနာများအနေနဲ့ သိရှိနားလည်ထား ရန်အတွက် ဆောင်ရွက်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- Hippocratic Oath မှာ Do no Harm ဆိုပြီး ပါရှိတဲ့အတိုင်း ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းတိုင်းဟာ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုကိုပေးရာမှာ လူနာအန္တရာယ်ကင်းရှင်းအောင် အလေးပေးဆောင်ရွက် ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုဆိုင်ရာ အလေးပေးလိုက်နာဆောင်ရွက်တဲ့ ယဉ်ကျေး မှု (Patient Safety Culture) အစဉ်အလာတစ်ခုဖြစ်လာစေရန်အထိ ကြိုးစားဆောင်ရွက်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ successful model များထွက်ပေါ်လာရန် လုပ်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အခြား နိုင်ငံများနှင့် မတူပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံရဲ့ အခြေအနေ၊ ရရှိတဲ့ဘဏ္ဍာငွေနှင့် လူအင်အားပေါ် မူတည်ပြီး အကောင်းဆုံးလုပ်ဆောင်မှာဖြစ်ပါတယ်။
- ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီး၊ မန္တလေးဆေးရုံကြီးတို့မှာ လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး စံနမူနာဖြစ် ဆေးရုံကြီးများဖြစ်လာစေရန် ကြိုးစားဆောင်ရွက်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုဆိုင်ရာ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုမှုသင်ပုန်း (patient safety monitoring dashboard) ဖြင့် ဆေးရုံ၊ ဆေးခန်း၊ ကျန်းမာရေးဌာနများမှာ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအခြေ အနေများကို ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ပြီး လိုအပ်ချက်၊ အားနည်းချက်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် ထောက်ပြခြင်းတို့ဖြင့် ပိုမိုကောင်းမွန်စေရေး ဆောင်ရွက်သွားစေလိုပါတယ်။
- အထူးသဖြင့် လူနာများဆေးရုံမှ ဆင်းချိန်မှာ ဆက်လက်သောက်သုံးရမယ့် ဆေးဝါးများနဲ့ပတ် သက်လို့ဖြစ်ဖြစ်၊ ဖြစ်ပွားမှုများပြားတဲ့ရောဂါများနဲ့ပတ်သက်လို့ဖြစ်ဖြစ် အသိပညာဗဟုသုတ များ ပြောကြားခြင်း၊ လက်ကမ်းစာစောင်များ ပေးအပ်ခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်သွားရမှာဖြစ်ပါ တယ်။
- လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်စာအုပ်များ (Manuals)၊ စံလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ (Standard Operating Procedures) ကို လိုအပ်ပါက update ပြုလုပ်ဖြန့်ဝေသွားရမှာဖြစ်ပါ တယ်။
- ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့၊ မြန်မာနိုင်ငံဆရာဝန်များအသင်း၊ ဆေးပညာဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့ များနှင့် ပူးပေါင်းချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

- လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှု အကြောင်းတရားများကို ဆေးနှင့်ဆေးနှီးနွယ်တက္ကသိုလ်များ၏ ဘွဲ့ကြို နှင့် ဘွဲ့လွန်သင်တန်းများရဲ့ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများမှာ အလေးပေးထည့်သွင်း သင်ကြားသွားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး Continuing Medical Education, Continuing Nursing Education နှင့် Continuing Professional Development တို့မှာလည်း ထည့်သွင်း သင်ကြားသွားရန် လိုအပ်ပါတယ်။
- လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုနှင့်ပတ်သက်တဲ့ သုတေသနများကို ပိုမိုပြုလုပ်သွားစေလိုပါတယ်။
- ဆေးကုသမှုအဆင့်တိုင်းကို ဘက်ပေါင်းစုံမှ စနစ်တကျဆန်းစစ်ခြင်း (medical audit) ပြုလုပ် ပြီး အရည်အသွေးလေ့လာဆန်းစစ်နိုင်ရန်အတွက် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့မှ ပညာရှင် (၃)ဦးနှင့် ပူးပေါင်းကာ မကြာမီ Workshop ကျင်းပပြီး စတင်ဆောင်ရွက်တော့မှာဖြစ်ပါတယ်။
- ပြည်သူများ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းစေရေးအတွက် ဆေးဆိုင်များမှာ ဆရာဝန်ညွှန်ကြားချက် နှင့် ရောင်းချရမယ့်ဆေးဝါး (prescription drug) များနှင့် ညွှန်ကြားချက်မပါဘဲ ရောင်းချနိုင်တဲ့ ဆေးဝါး (over-the-counter drug) များကို သတ်မှတ်ချက်စည်းကမ်းများနှင့်အညီ ရောင်းချ ရေးနှင့် စပ်ဆေးများရောင်းချမှုမရှိစေရေးတို့အတွက် အသိပညာပေးခြင်းနှင့် အရေးယူဆောင်ရွက် ခြင်းတို့ကို ဝန်ကြီးဌာနမှ အလေးထားဆောင်ရွက်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ဝန်ကြီးဌာနအနေနဲ့ လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေးအဖြစ် ဆောင်ရွက် သွားမှာဖြစ်ပြီး ယခုနှစ် ကမ္ဘာ့လူနာဘေးကင်းလုံခြုံမှုဆိုင်ရာ အထိမ်းအမှတ်နေ့ရဲ့ ဆောင်ပုဒ်ဖြစ် တဲ့ “လူနာဘေးကင်းလုံခြုံရေး အားလုံးအလေးထားဦးစားပေး” နှင့်အညီ အားလုံးမှ ဝိုင်းဝန်း ဆောင်ရွက်ကြပါရန် တိုက်တွန်းပြောကြားရင်း နိဂုံးချုပ်အပ်ပါတယ်။

အခမ်းအနားတက်ရောက်သူများစာရင်း -

- ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌ
- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်များ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် များနှင့် ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ
- တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့် ကုသရေးဦးစီးဌာနမှူးများ
- ညွှန်ကြားရေးမှူးများ

- မြန်မာနိုင်ငံဆေးကောင်စီနှင့် မြန်မာနိုင်ငံဆေးပညာရှင်အသင်းတို့မှ ဥက္ကဋ္ဌများ
- ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့၊ ဆေးရုံအုပ်ကြီးများ
- Department for International Development (DFID) နှင့် Rangoon General Hospital Reinvigoration Charitable Trust (RGHR) တို့မှ တာဝန်ရှိသူများ
- အနုပညာရှင်များ။

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ လက်ရေးမူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။)